

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Malý princ

S AUTOROVÝMI
KRESBAMI

Malý princ

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Malý princ

Z francúzštiny preložil

IGOR NAVRÁTIL

slova

Copyright © Éditions Gallimard 1946, text and illustrations
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2020
Translation © Igor Navrátil 2020

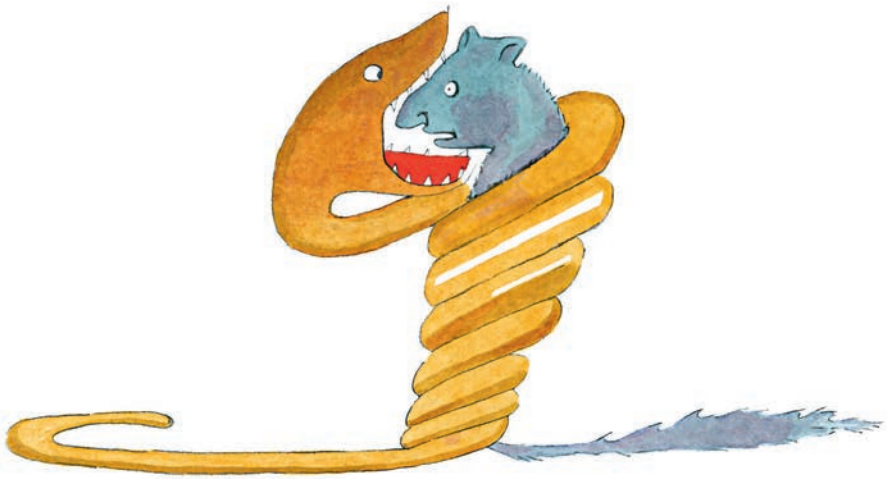
ISBN 978-80-556-4142-3

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Venujem Léonovi Werthovi

Prosím všetky deti o prepáčenie za to, že som túto knižku venoval dospelému človeku. Mám na to vážne zdôvodnenie: ten dospelý človek je najlepší priateľ, akého na svete mám. Mám aj ďalšie zdôvodnenie: tento dospelý vie všetko pocho-piť, dokonca aj knižky pre deti. A mám ešte tretie zdôvod-nenie: tento dospelý býva vo Francúzsku, kde hladuje a je mu zima. Potrebuje niekoho, kto by ho utešil. A ak nestačia ani všetky tieto zdôvodnenia, rád by som túto knižku veno-val dieťaťu, ktorým tento dospelý človek kedysi býval. Všetci dospelí boli najprv deťmi. (Ibaže málokto z nich sa na to pamätá.) Svoje venovanie teda opravujem:

*Léonovi Werthovi,
keď bol ešte malý chlapec.*

I

Keď som mal šesť rokov, videl som raz v knihe o pralese, ktorá sa volala „Skutočné príbehy“, nádherný obrázok. Bol na ňom veľhad kráľovský, ako hltá nejakú šelmu. Tu je kópia toho obrázka:

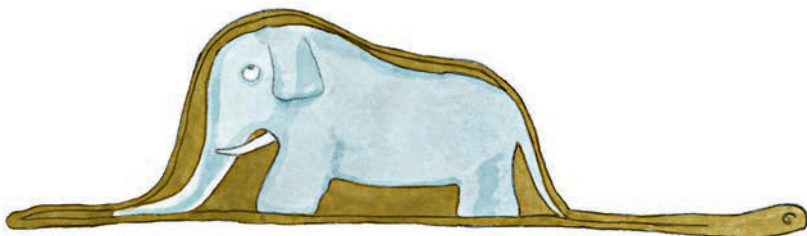
V knižke sa hovorilo: „Veľhady hltajú svoju korisť celú, vôbec ju neprežúvajú. Potom sa už nevládzu hýbať a prespia šesť mesiacov, kým korisť celkom nestrávia.“ Veľa som vtedy premýšľal o tých džungľových dobrodružstvách a podarilo sa mi pastelkou načrtnúť prvý obrázok. Môj obrázok číslo jeden vyzeral takto:

Svoje majstrovské dielo som ukázal dospelým a spýtal som sa ich, či im obrázok naháňa strach.

„Prečo by mal klobúk naháňať strach?“ odpovedali.

Môj obrázok neznázorňoval klobúk. Bol na ňom veľhad kráľovský, ako trávi slona. Nakreslil som teda aj vnútrajšok veľhada, aby to dospelí pochopili. Vždy im treba niečo vysvetľovať. Môj obrázok číslo dva vyzeral takto:

Dospelí mi poradili, aby som kreslenie veľhadov – či už zvonku alebo znútra – nechal tak a aby som sa radšej venoval zemepisu, dejepisu, počtom a gramatike. Takto som teda vo veku šiestich rokov hodil za seba závrtnú maliarsku kariéru. Odradil ma od nej neúspech môjho obrázka číslo jeden aj obrázka číslo dva. Dospelí nikdy nič nepochopia sami od seba a pre deti je únavné, keď im musia znova a znova niečo vysvetľovať.

Musel som si teda vybrať iné povolanie a naučil som sa pilotovať lietadlá. Prelietal som takmer celý svet. A zemepis mi v tom naozaj hojne poslúžil. Na prvý pohľad som vedel rozoznať Čínu od Arizony. A to je veľmi užitočné, keď v noci zablúdite.

V živote som sa teda zoznámil s množstvom seriózných ľudí. S dospelými som toho veľa prežil. Pozoroval som ich veľmi zblízka. Môj názor na nich to však výrazne nezlepšilo.

Keď som stretol nejakého dospelého, čo sa mi zdal ako-tak bystrý, skúšal som naňho účinok svojho obrázka číslo jeden, ktorý som si uchoval. Chcel som zistiť, či je ten dospelý naozaj chápvavý. Lenže všetci mi zakaždým odpovedali rovnako: „To je klobúk.“ A tak som im nerozprával nič ani o veľhadoch, ani o pralesoch, ani o hviezdach. Prispôbil som sa im. Zhováral som sa s nimi o bridži, o golfe, o politike a o kravatách. A každý dospelý bol veľmi spokojný, že spoznal takého rozumného človeka...

II

Žil som teda ako samotár, nemal som nikoho, s kým by som sa úprimne pohováral, až kým sa mi pred šiestimi rokmi v saharskej púšti nepokazilo lietadlo. Niečo mi zahaprovalo v motore, a keďže som nemal so sebou ani mechanika, ani cestujúcich, chystal som sa na to, že sa do tej ťažkej opravy pustím celkom sám. Bola to pre mňa otázka života a smrti. Pitnej vody mi zostalo sotva na osem dní.

Prvý večer som teda zaspal na piesku vzdialenom takmer dvetisíc kilometrov od najbližšieho obývaného miesta. Bol som oveľa osamelejší než stroskotanec na plti uprostred oceána. A tak si dozaista viete predstaviť môj údiv, keď ma na brieždení prebudil čudný tichý hlas.

„Nakresli mi, prosím... barančeka!“ zaprosíkal.

Vyskočil som na rovné nohy, akoby do mňa udrel blesk. Poriadne som si pretrel oči. Dobre som sa rozhlíadol. A zazrel som veľmi zvláštne chlapčiatko,

ktoré si ma s vážnym výrazom skúmavo prezeralo. Toto je jeho najlepšia podobizeň, akú sa mi neskôr podarilo namaľovať. Moja kresba, pravdaže, nie je ani zďaleka taká úchvatná ako jej predloha. Nie je to však moja chyba. Keď som mal šesť rokov, od maliarskej kariéry ma odradili dospelí, a tak som sa okrem veľhadov znútra a zvonku nenaučil kresliť nič.

Cívil som na to zjavenie s vypúlenými očami. Nezabúdajte, že som sa nachádzal takmer dvetisíc kilometrov od najbližšej obývanej oblasti. Moje chlapčiatko však vôbec nevyzeralo tak, ako keby bolo zablúdilo alebo umieralo od vyčerpania, od hladu, od smädu či od strachu. Ani zamak nepripomínalo dieťa stratené uprostred púšte takmer dvetisíc kilometrov od najbližšej obývanej oblasti.

„Ale... čo tu robíš?“ opýtal som sa ho, keď sa mi konečne podarilo niečo vyriechnúť.

A on mi znova, celkom potichu, akoby išlo o niečo veľmi dôležité, zopakoval: „Nakresli mi, prosím... barančeka...“

Ak sa ocitnete pred príliš ohromujúcou záhadou, neodvážite sa neposlúchnuť. Aj keď sa mi to takmer dvetisíc kilometrov od najbližšie obývaných končín a v smrteľnom nebezpečenstve zdalo úplne nezmyselné, vybral som z vrecka papier a plniace pero. Vtom som si však spomenul, že som študoval najmä zemepis, dejepis, počty a gramatiku, a tak som tomu chlapčiatku (trochu namrzené) povedal, že neviem kresliť.

„Z toho si nič nerob. Nakresli mi barančeka,“ odvetil.

Keďže som barančeka nikdy nenakreslil, urobil som preňho jednu z tých iba dvoch kresieb, ktoré som vedel vytvoriť. Obrázok veľhada zvonku. A celý ohromený som počúval, čo mi to chlapčiatko odpovedalo:

Toto je jeho najlepšia podobizeň, akú sa mi neskôr podarilo namalovať.

„Nie! Nie! Ja nechcem slona vo veľhadovi. Veľhad je veľmi nebezpečný a slon zaberá veľa miesta. U mňa je všetko veľmi malé. Potrebujem barančeka. Nakresli mi barančeka.“

A tak som ho nakreslil.

Pozorne si ho prezrel a potom povedal:

„Nie! Tento je už veľmi chorý. Nakresli iného.“

Kreslil som ďalej:

Môj priateľ sa vlúdne, zhovievavo usmial:

„Ale veď... to nie je baranček, to je baran.“

Má rohy...“

Znova som teda obrázok prekreslil.

Lenže aj tento, ako tie predchádzajúce, odmietol:

„Ten je veľmi starý. Ja chcem barančeka, čo bude dlho žiť.“

Vtedy som už stratil trpezlivosť, lebo som sa ponáhľal rozoberať motor, a tak som načmáral tento obrázok:

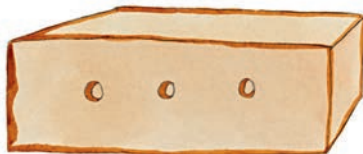
A spustil som:

„Toto je škatuľa. Ten baranček, ktorého si chcel, je vnútri.“

Veľmi ma však prekvapilo, keď sa tvár môjho mladého posudzovateľa celá rozžiarila:

„Presne takto som to chcel! Myslíš, že takýto baranček potrebuje veľa trávy?“

„Prečo?“

„Lebo u mňa je všetko veľmi malé...“

„Naisto to bude stačiť. Dal som ti celkom malého barančeka.“

Sklonil hlavu ku kresbe:

„Až taký malý zasa nie je... Pozri! Zaspal...“

Takto som sa zoznámil s malým princom.

III

Trvalo mi dlho, kým som pochopil, odkiaľ pochádza. Malý princ mi kládol mnoho otázok, ale tie moje akoby vôbec nepočul. Zo slov, ktoré náhodne vyriekol, som si však postupne o ňom vytvoril obraz. Tak napríklad, keď si prvý raz všimol moje lietadlo (kresliť ho nebudem, lebo by to pre mňa bolo príliš zložité), spýtal sa ma:

„Čo je to za čudo?“

„To nie je čudo. To lieta. Je to lietadlo. Moje lietadlo.“

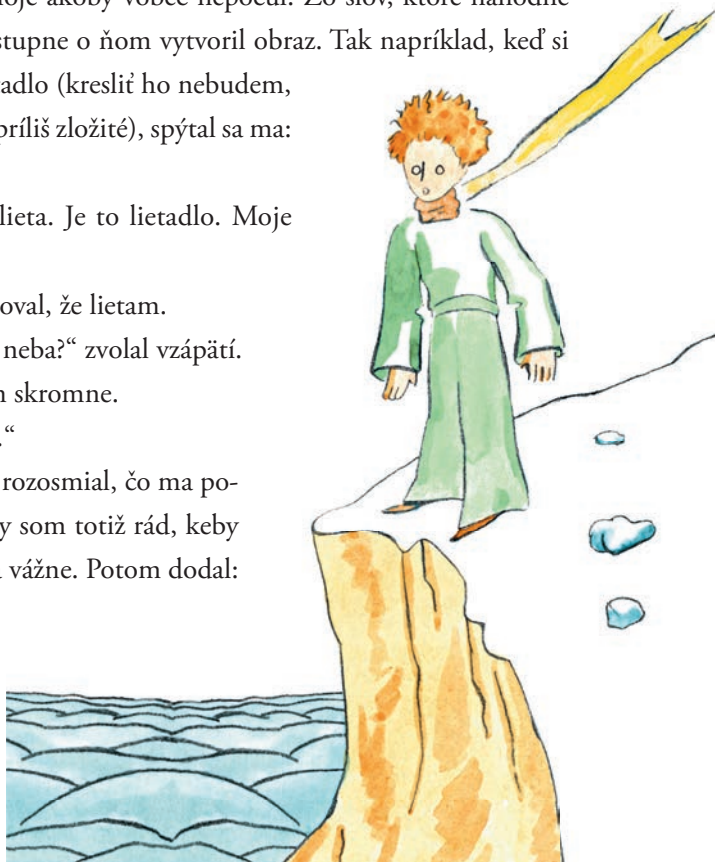
A hrdo som mu zvestoval, že lietam.

„Čože? Ty si spadol z neba?“ zvolal vzápätí.

„Áno,“ prisvedčil som skromne.

„Aha! To je zábavné...“

A malý princ sa milo rozosmial, čo ma poriadne podráždilo. Bol by som totiž rád, keby ľudia brali moje nešťastia vážne. Potom dodal:

„Takže aj ty si prišiel z neba? A z ktorej planéty pochádzaš?“

Vtedy sa záhada jeho prítomnosti v púšti začala vyjasňovať, a tak som sa ho rýchlo spýtal:

„Ty si teda z inej planéty?“

On mi však neodpovedal. Díval sa na moje lietadlo a zľahka pritom krútil hlavou.

„Ale na tomto si nemohol priletieť zďaleka, to je pravda.“

A nadlho sa pohrúžil do rojčenia. Potom vytiahol z vrečka obrázok môjho barančeka a sústredene sa zahľadel na svoj poklad.

Iste si viete predstaviť, aký som bol z tých náznakových informácií o „iných planétach“ rozrušený. Pokúsil som sa teda dopátrať toho viac.

„Odkiaľže si, chlapčiatko moje? Kde je to u teba? Kam si chceš odniesť môjho barančeka?“

Odpovedal mi po chvíli hĺbavého mlčania:

„To je dobré, že si mi dal tú škatuľu, lebo v noci mu poslúži ako prístrešok.“

„Istotne. A ak budeš dobrý, dám ti aj povrázok, aby si ho mohol cez deň priviazať. A kolík.“

Tá ponuka akoby malého princa pobúrila:

„Priviazať! Aký čudný nápad!“

„Ale keď ho nepriviažeš, pôjde, kam sa mu zachce, a stratí sa.“

A môj priateľ sa opäť rozosmial:

„Ale kam by už len chodil?!“

„Hocikam. Napríklad rovno za nosom...“

Nato malý princ vážne poznamenal: